

Informatienota voor de raad (RIN)

Portefeuillehouder	:	wethouder W. Steeghs
Behandelend ambtenaar	:	Team SD
Zaaknummer		66432-2023
Bijlagen	:	--
Datum B&W vergadering	:	19 december 2023

Onderwerp: Wet inburgering 2021

Aan de gemeenteraad,

Kennis te nemen van

De stand van zaken rondom de uitvoering van de Wet Inburgering 2021.

Inleiding

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering ingegaan. Met de wet wordt beoogd dat nieuwkomers zo snel mogelijk de taal leren op het voor hen hoogst haalbare niveau én snel en volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij, het liefst via betaald werk. Iedereen die vanaf 1 januari 2022 in Nederland een verblijfsstatus krijgt, valt onder de nieuwe wet. Dit betreft zowel statushouders als gezinsmigranten¹. Voor statushouders heeft de gemeente de regie op de inburgering en is die rol intensiever dan voor gezinsmigranten. Gezinsmigranten kiezen namelijk zelf hun leerroute en betalen hiervoor ook zelf de kosten.

Kernboodschap

Peelgemeenten

Vanaf 2019 zijn we, als onderdeel van de arbeidsmarktregio Helmond- De Peel, bezig met het implementeren van de nieuwe wet. Dit doen we op regionaal niveau, waarbinnen de vijf Peelgemeenten stevig met elkaar optrekken. Dit bijvoorbeeld als het gaat om het organiseren van de trajectregie. Als peelgemeenten hebben we samen drie trajectregisseurs in dienst die de inburgeraars begeleiden in hun inburgeringstraject. Hun werkgeverschap is momenteel belegd bij de gemeente Laarbeek.

Leerroutes inburgering

Er zijn drie leerroutes op verschillende niveaus ingericht:

- De Onderwijsroute is een voorschakeltraject op MBO-, HBO- of WO-niveau om vervolgens een Nederlandse opleiding te kunnen volgen;
- De B1-route combineert het leren van taal op B1-niveau met werk;
- De Zelfredzaamheidsroute is voor mensen voor wie taalniveau B1 te hoog gegrepen is. De nadruk ligt op praktische taalverwerving, zodat men maatschappelijk kan participeren en sluit werken zeker niet uit.

Aantallen

Op dit moment zijn er 41 statushouders en 7 gezinsmigranten uit Gemert-Bakel aan het inburgeren binnen de nieuwe wet. Hiervan volgt ongeveer 2% de onderwijsroute, 63% de Z-route en 35% de B1 route. In de regio zijn geen wachtlijsten voor de groep statushouders uit de arbeidsmarktregio Helmond – de Peel.

¹ Statushouders zijn vluchtelingen met een verblijfsvergunning. Ook nareizigers als gevolg van een gezinshereniging vallen onder de noemer statushouder. Gezinsmigranten zijn mensen die naar Nederland komen voor een al in Nederland wonende partner. Zij hebben zich voorbereid op hun komst en verplichtingen in Nederland en in veel gevallen al in land van herkomst het examen inburgering afgelegd.

Regionale uitvoeringsafspraken

Binnen de arbeidsmarktregio Helmond - de Peel streven we naar een uniforme werkwijze in de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering. Regionale afspraken over de uitvoering van de wet vormden input voor de opdrachtverstrekking aan de uitvoeringspartijen:

• Stavoor:	Taalonderwijs Z-route
• ROC ter AA:	Taalonderwijs B1-route
• Koning Willem 1 College 's-Hertogenbosch:	Onderwijsroute MBO-niveau
• Fontys Hogescholen Tilburg:	Onderwijsroute HBO-niveau
• Tilburg University:	Onderwijsroute WO-niveau

Daarnaast wordt intensief samengewerkt met Senzer en Lumens. Senzer bereidt inburgeraars voor op deelname aan de arbeidsmarkt; Lumens voert de maatschappelijke begeleiding in Gemert-Bakel uit.

De samenwerking in de uitvoering van de inburgering tussen gemeenten en uitvoerders in onze arbeidsmarktregio wordt als zeer positief ervaren. Er is regelmatig overleg en indien nodig wordt bijgeschakeld, met als doel een optimaal inburgeringsproces. De flexibiliteit van de uitvoerende partijen zorgt ervoor dat we gezamenlijk oplossingen bedenken wanneer we tegen problemen aanlopen.

Plusprogramma

Voor een groep jonge inburgeraars is de Onderwijsroute te hoog gegrepen, maar zijn ook de Z- en de B1 route niet ideaal. Het college van B&W heeft in juni 2023 besloten om deze groep een 'plusprogramma' aan te bieden. Samen met andere jongeren volgen zij niet enkel taalonderwijs maar ook vakken zoals studievoordigheden, werknemersvaardigheden en wiskunde, wat tevens de doorstroom naar het reguliere onderwijs bevordert. Het plusprogramma is vanaf oktober 2023 te volgen bij ROC ter AA.

Afronding oude wet

De oude Wet Inburgering is nog niet volledig afgerond: iedereen die vóór 1 januari 2022 een verblijfstatus heeft gekregen, burgert nog in binnen de oude wet. De verwachting is dat deze trajecten nog tot en met eind 2024 zullen lopen. Deze groep is zelf verantwoordelijk voor de inburgering en kan hiervoor bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) een lening afsluiten. Die lening hoeft niet terugbetaald te worden als men binnen drie jaar slaagt voor het examen. Omdat er in de regio een wachtlijst ontstond voor mensen die nog moesten leren lezen en schrijven binnen de oude wet, heeft het college van B&W in juni 2023 besloten extra middelen in te zetten om deze wachtlijst weg te werken. Samen met ROC ter AA is ervoor gezorgd dat dat men binnen de inburgeringstermijn aan de inburgeringsplicht kon voldoen en is de wachtlijst voor deze groep verdwenen.

Pilot Startbanen

Werken helpt nieuwkomers om sneller te integreren. Het draagt bij aan het leren van de taal, het opbouwen van een netwerk en het geeft meer zelfvertrouwen. Om die reden heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de pilot Startbanen ontwikkeld.

Arbeidsmarktregio Helmond - de Peel is geselecteerd om deel te nemen aan deze pilot. Statushouders krijgen bij vestiging in de gemeente een betaalde baan aangeboden, waardoor ze direct kunnen participeren en de taal leren op de werkvloer. De pilot, die in 2024 gaat lopen, wordt gemonitord en geëvalueerd in een overkoepelend onderzoek. Hierbij wordt bijvoorbeeld onderzocht wat de werkzame elementen zijn van de combinatie betaald werk en taalonderwijs. Ook wordt onderzocht wat het beste werkt op de werkvloer voor zowel de statushouder als de werkgever. Deze lessen worden verspreid onder gemeenten en andere uitvoeringspartners.

Blik op de toekomst

Gemeenten zijn individueel verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van de Wet Inburgering. Echter, samenwerking binnen de regio zorgt voor meer effectiviteit en bundeling van expertise. De opgave op het gebied van inburgering verandert continu. Snel kunnen

reageren op beleidsontwikkelingen is noodzakelijk om nieuwkomers zo goed mogelijk te ondersteunen. Samenwerking staat hierbij centraal, maar we signaleren dat de huidige structuur efficiënter kan. De komende tijd staat in het teken van het door ontwikkelen van onze ambitie en de rol van de Gemeenschappelijke Regeling hierin

Financiën

Voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 zijn er diverse rijksmiddelen beschikbaar. Zo ontvangt de gemeente een Specifieke Uitkering (SPUK) voor de kosten van leerroutes en maatschappelijke begeleiding. Daarnaast ontvangt de gemeente middelen voor uitvoeringsaspecten zoals trajectregie, ICT en communicatie.

Deze raadsinformatienota is besproken in de B&W vergadering op genoemde datum.